

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ-СИРІТ ДОНЕЦЬКОЇ ТА ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ 2014–2015 РР. (ПОЛІТОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ)

Проаналізовано політику держави щодо забезпечення й захисту прав дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, Донецької та Луганської областей у 2014–2015 рр. Вивчено заходи, що їх держава вживає з метою забезпечення прав сиріт, які стали вимушено переселеними особами, залишилися на території, невідконтрольній українській владі, проживають на лінії збройного конфлікту.

Ключові слова: дитина-сирота; дитина, позбавлена батьківського піклування; інтернат; сімейні форми виховання; збройний конфлікт; вимушено переселені особи; державна політика; благодійна організація.

Губерт Ю.Г. Обеспечение и защита прав детей-сирот Донецкой и Луганской областей в условиях военного конфликта 2014-2015 гг. (политологический аспект)

Проанализирована политика государства по обеспечению и защите прав детей-сирот и детей, лишенных родительской опеки, Донецкой и Луганской областей в 2014–2015 гг. Изучены меры, принимаемые государством для обеспечения прав сирот, которые стали вынужденными переселенцами, проживают на территории, неподконтрольной украинской власти, живут на линии вооруженного конфликта.

Ключевые слова: ребенок-сирота; ребенок, лишенный родительской опеки; интернат; семейные формы воспитания; вооруженный конфликт; вынужденно переселенные лица; государственная политика; благотворительная организация.

Gubert Julia. Ensuring and protecting orphan's rights in Donetsk AND Lugansk REGIONS in condition of military conflict in 2014-2015 years. (political aspect)

State policy toward ensure and protect the rights of orphans and children deprived of parental care of Donetsk and Lugansk regions in 2014-2015 years was researched. Government policy for ensuring the rights of orphans who become

internally displaced persons, for orphans who lives on occupied territory, for orphans who live on fire line was studied.

Key words: *orphan, child deprived of parental care, boarding school, family type care, armed conflict, internally displaced people, public policy, charitable organization.*

Найгостріше наслідки війни відчувають на собі, як правило, діти. На жаль, для України поняття «діти війни» не залишилось у минулому, а стало реаліями сьогодення. Внаслідок воєнних дій на сході України з'являються нові сироти, водночас профілактика соціального сирітства, захист дітей-сиріт відійшли на другий план. Однак, саме благополуччя дітей є запорукою успішної держави. Тому 3 грудня 2015 р. президент подав проект Закону, України, яким пропонується визнати, що зростання небезпеки для життя і здоров'я дітей, внаслідок військових дій чи збройних конфліктів тощо є одними з основних загроз національним інтересам і національній безпеці України. 25 грудня 2015 р. П. Порошенко дав розпорядження створити робочу групу з опрацювання пропозицій з реформування системи інституційного догляду та виховання дітей, що також безпосередньо стосується дітей-сиріт, які постраждали внаслідок воєнного конфлікту на сході України. Таким чином, дослідження державної політики щодо забезпечення та захисту прав дітей-сиріт в умовах воєнного конфлікту є особливо актуальним.

Різні аспекти політики щодо дітей-сиріт були предметом досліджень вітчизняних та іноземних науковців. Принципи формування державної політики в цілому вивчали Т. Дай, О. Дем'янчук, В. Тертичка та ін.; соціальну політику – Е. Лібанова, Т. Семигіна, А. Сіленко. Розвиток сфери опіки над сиротами аналізували українські науковці Л. С. Волинець, Л. Кривачук, Ж. Петрочко, І. Пеша, І. Ченбай, С. Бадора, та ін. Питання управління неконтрольованими територіями досліджували В. Колосов, А. Неклесса, А. Фурсов, А. Себенцов.

У цій статті термін «сирота» вживається не лише щодо дітей, офіційно визнаних сиротами, а й щодо всіх дітей, які виховуються поза сімейним середовищем (неофіційне сирітство). «Інтернат» – форма стаціонарного догляду за дітьми без батьків чи опікунів у закладі з великою кількістю дітей, що триває понад три місяці¹. Сімейні форми виховання охоплюють широку палітру: опікунство,

прийомна сім'я (ПС), дитячий будинок сімейного типу (ДБСТ), патронат.

Однією з найгостріших соціальних проблем України, особливо в Донецькому регіоні, стали сирітство, дитяча безпритульність, інтернати. На сході України, де висока густина населення, відсоток дитячого населення є найнижчим – бл. 15%, з них сиротами є 1,6% дітей. Донецька область є лідером за кількістю інтернатів – їх там 92, у Луганській – 48. Загалом близько 1,6% дітей регіону – вихованці інтернатів, оскільки в Україні широко розповсюджена практика добровільної передачі батьками дітей в інтернати, тому близько 85% вихованців закладів не є офіційно сиротами. Незважаючи на складну ситуацію у сфері захисту сиріт, на сході України до початку війни закріпилася позитивна тенденція в подоланні цієї проблеми, формувалися передумови для відродження та розвитку регіону. Значні кошти в реформування системи виховання сиріт в області вливав український бізнес. Вагому роль у житті регіону відіграють релігійні, благодійні організації. За 8 років у Донецькій області кількість дітей-сиріт зменшилася на 29%².

Після початку воєнних дій відбувся різкий спад економіки, спостерігаються відтік інвестицій, значні руйнування будівель та інфраструктури, втрата державного майна та підприємств, відтік інтелектуальної еліти, громадських активістів з областей³ тощо. На непідконтрольній українській владі території опинилося близько 3,9 млн осіб. За нашими розрахунками, близько 15,5% з них (майже 604500 осіб) – діти. За даними Міністерства соціальної політики, на початок 2014 р. на окупованих територіях Донбасу залишалося близько 500 тис. дітей⁴. За інформацією благодійних організацій, на сьогодні в зоні АТО залишається майже 500 тис. дітей⁵. Згідно з оцінками ЮНІСЕФ, від конфлікту на сході України тією чи іншою мірою постраждали близько 5 млн осіб, у тому числі – 1,7 млн дітей⁶. Можна припустити, що поза досяжністю української влади на момент початку бойових дій могли опинитися 9672 сиріт⁷. З них, за нашими підрахунками, близько 1455–1840 виховувалися в інтернатах. За даними Мінсоцполітики, на початок 2014 р. на окупованих територіях Донбасу залишалося майже 5 тис сиріт⁸. За даним благодійних організацій, на сьогодні в зоні АТО залишається понад 7 тис. дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування⁹.

Водночас можна припустити, що в інтернатах на непідконтрольній території могло залишитися близько 8–9 тис. так званих «неофіційних» сиріт. Інформація стосовно них відсутня. Згідно з інформацією, наданою Мінсоцполітики (на 25.12.2015 р.) щодо евакуації вихованців інтернатів, 487 сиріт із Донецької області переселено до безпечних територій України, 474 вихованців інтернатів із Луганської області з початку червня 2014 р. вивезено для оздоровлення до безпечних територій України та закордон, проте інформація про їх подальше влаштування відсутня. Щодо переселення сиріт з інтернатів 21 серпня 2014 р. озвучувалася інформація: про 500 – 1000 дітей, абсолютну більшість яких з-під куль вивезен¹⁰. А вже 28 травня 2015 р. у Гуманітарному штабі Р. Ахметова заявили про те, що протягом 2014 р. на непідконтрольній території з'явилися нові сироти: 5256 дітей – лише в Донецькій області; за цим самим джерелом, 2376 дітей перебуває в інтернатах на непідконтрольних територіях.

Воєнні конфлікти, як правило, призводять до збільшення кількості біологічних сиріт; діти страждають унаслідок нестачі їжі та питної води, недоступності медичної допомоги, понад 60% дітей, що стали свідками або навіть учасниками того чи іншого виду насильства, воєнних дій, мають психологічну травму¹¹. 29 вересня 2015 р. було відомо про 6 тис. загиблих мирних жителів на сході України¹². Станом на 31 березня 2015 р. 1086 дітей втратили батьків внаслідок загибелі в зоні АТО. 65 українських дітей загинули внаслідок війни, 159 отримали поранення, хоча реальну кількість назвати складно¹³. На цих територіях відсутні механізми реєстрації новонароджених, а відтак – відсутня і державна підтримка¹⁴. Неконтрольовані території стають плацдармом злочинної діяльності. Зокрема, про ризик та факти (903 випадків) торгівлі людьми в Україні йдеться в щорічній доповіді Державного департаменту США¹⁵.

Внаслідок збройного конфлікту в Україні з'явилися внутрішні вимушено переселених осіб (ВПО). За даними Держслужби з надзвичайних ситуацій, станом на 1 грудня 2015 р. переселено 994855 осіб, у тому числі – 164119 дітей¹⁶. За іншими даними, зареєстровано 1517116 вимушено переселених осіб (жовтень 2015 р.)¹⁷. Переважна більшість їх – це люди зі сходу України, кримчан серед ВПО лише 2,2%¹⁸. Однак реальна кількість переселених осіб може бути набагато більшою¹⁹.

Щодо переселення вихованців інтернатів до безпечних територій, згадувалось вище. Кількість сиріт серед переселених дітей становить 1%, хоча по країні цей показник 1,2%, а в Донецькому регіоні – 1,6%. Загалом станом на 10.12.2015 р. зареєстровано 1781 вимушено переселену дитину-сироту та 557 дітей, які перемістилися без законних представників²⁰. З 1781 сиріт 579 осіб (32,5%) знаходяться в інтернатних закладах, 1162 дитини (65%) виховуються в родинах, до закладів соціального захисту дітей (притулки, центри соціально-психологічної реабілітації дітей) потрапили 46 осіб (2,5%). Із 557 дітей, які прибули без законних представників 36 (6,4%) потрапили до інтернатів, 31 дитина (5,5) – до закладів соціального захисту дітей, в сім'ях родичів, знайомих виховуються 490 дітей (88%). Про всю кількість вимушено переселених дітей, які потрапили до інтернатів говорять громадські організації: це близько 14 000 діте²¹.

Значна частина міграційного потоку була спрямована до Росії, Білорусі, частково – до країн ЄС. Точну кількість дітей-сиріт за межами України визначити складно. Достеменно відомо про 40 українських сиріт у Російській Федерації; резонансу набули непоодинокі намагання бойовиків вивезти сиріт до Росії.

З початком воєнних дій на сході України за нагальної потреби вживати заходів для захисту найуразливіших категорій населення – дітей, і тим більше – дітей-сиріт, держава дуже повільно робить кроки в цьому напрямку. Про це свідчить той факт, що до Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» до цього часу (28.12.2015 р.) не внесено положення, які регулюють діяльність цього органу у сфері забезпечення прав дітей, більше того – ні разу не згадується слово «діти»²².

Одним з перших кроків щодо захисту дітей із зони конфлікту на сході України стала постанова Кабінету Міністрів, спрямована на запобігання незаконному вивезенню та виїзду дітей, передусім – дітей-сиріт, які не досягли 16-річного віку, із районів проведення АТО за кордон²³.

22.10.2014 р. було прийнято Постанову Кабінету Міністрів України, яка передбачає організацію соціального захисту сиріт із тимчасово окупованих територій України та зони АТО²⁴.

Однак хронологія прийняття подальших рішень свідчить про сповільнену реакцію держави на критичні соціальні проблеми.

4 червня 2015 р. Постановою Кабінету Міністрів України²⁵ затверджено Порядок забезпечення діяльності вимушено переселених прийомних сімей, ДБСТ. На жаль, постановою не передбачено забезпечення їх житлом. Тому більшість ДБСТ та прийомних сімей вимушені власним коштом орендувати житло, часто живуть у монастирях, інтернатах, центрах соціальної реабілітації²⁶. На нашу думку, саме через це з 36 дитячих будинків сімейного типу, які покинули зону АТО, 16 повернулися назад. Водночас у зоні АТО було зруйновано 52 будинки сімей, які виховують дітей-сиріт²⁷.

Питання застосування законодавства щодо представництва інтересів дітей без супроводу батьків або осіб, які їх замінюють, зокрема – механізму надання щомісячної адресної допомоги для покриття витрат на проживання, було врегульовано 9 грудня 2015 р.²⁸ Тоді, ж було видано наказ Мінсоцполітики, яким визначено факт переміщення сироти з тимчасово окупованої території або району проведення АТО як складної життєвої обставини та закріплено механізм організації соціальної підтримки таких дітей²⁹.

У серпні 2015 р. Кабінетом Міністрів України врегульовується також низка проблемних питань щодо усиновлення сиріт, місцем походження яких є тимчасово окупована територія або район проведення АТО³⁰.

Отже, дітей-сиріт, які постраждали чи нині страждають унаслідок війни на сході України, можемо умовно поділити дві категорії: діти, які проживають на непідконтрольній Україні території та у зоні бойових дій; вимушено переселені діти-сироти. Статистичні дані щодо кількості цих дітей-сиріт та умов їх проживання є суперечливими, розмитими; значно відрізняються дані державних органів і громадських, міжнародних організацій. Основними проблемами у сфері забезпечення та захисту прав дітей-сиріт, що не вирішені в Донецькій та Луганській областях, є: відсутність будь-якого законодавчого поля на окупованих територіях та обліку дітей-сиріт; смертність дітей, сирітство дітей унаслідок бойових дій, фізичне та психологічне їх травмування тощо. На підконтрольних Україні територіях цих областей не врегульовано повноваження військово-цивільних адміністрацій щодо забезпечення прав дітей. Водночас заходи щодо забезпечення прав вимушено переселених дітей здійснюються вкрай повільно і зі значними запізненнями. На наше пе-

реконання, держава не може залишатися осторонь критичної ситуації, що склалася в Донецькій та Луганській областях, перекладати відповідальність за її вирішення на українські та міжнародні благодійні організації. Слід терміново доопрацювати законодавство і надати військово-цивільним адміністраціям повноваження забезпечувати права дітей-сиріт; держава має створити умови для безперешкодної евакуації дітей та їхніх рідних із зони АТО; на державному рівні треба запровадити програму щодо забезпечення ВПО житлом та роботою (насамперед – родин, які виховують сиріт); слід посилити роботу та міжнародну співпрацю у сфері запобігання торгівлі людьми.

1. *Деінституціалізація та трансформація послуг для дітей* / [Ж. Мюльгейр, К. Браун, Х. Агатонос-Георгопулу та ін.]. – К. : Видавничий дім «Калита», 2009. – С. 13. 2. *На Донеччині зменшується кількість дітей-сиріт* [Електронний ресурс] // Урядовий портал. – 2012. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=244965724. 3. *Регіони України - 2014* / [О. Шевченко, Д. Безвербний, О. Літвінов та ін.]. – К. : Фонд ім. Фрідріха Ебрехта, 2015. – 100 с. 4. *Вовк В.С.* Інформаційно-аналітичні матеріали за темою «Соціальний захист дітей, що переміщені із зони АТО» [Електронний ресурс] / В. С. Вовк // Міністерство соціальної політики України. – 24.12.2015. – Режим доступу : <https://yadi.sk/i/80eBz-QGmXDa7>. 5. *«Життя дітей у Донецькій області. Статистика та проекти Гуманітарного штабу»* — брифінг Римми Філь і Дар'ї Касьянової [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу : <http://www.fdu.org.ua/ua/news/13012>. 6. *Адміністративний устрій Донецької області* [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Адміністративний_устрій_Донецької_області. 7. *Звіт про здійснення Уповноваженим Президента України з прав дитини моніторингового дослідження стану функціонування закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які не мають необхідних умов для виховання та навчання в сім'ї, дітей з особливими потребами, ефективність використання такими закладами бюджетних коштів, спрямованих на забезпечення їх діяльності (на виконання Доручення Президента України № 1-1/1852 від 22 липня 2013 року)* [Електронний ресурс] // Адміністрація Президента України. – 2013. – Режим доступу : http://www.president.gov.ua/docs/zvit_int_2013.pdf. 8. *Вовк В.С.* Цит. праця. 9. *«Життя дітей у Донецькій області. Статистика та проекти Гуманітарного штабу»* — брифінг Римми Філь і Дар'ї Касьянової [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу : <http://www.fdu.org.ua/ua/news/13012>. 10. *Розвадовська О.* Операція «Евакуація». Державні діти [Електронний ресурс] / О. Розвадовська // ZN,UA. – 2014. – Режим доступу : http://gazeta.dt.ua/socium/operaciya-evakuaciya-derzhavni-diti_.html. 11. *Котляр А.* Джованна Барберіс: «У військових конфліктах найвищу ціну платять діти» [Електронний ресурс] /

А. Котляр. – 2014. – Режим доступу : http://gazeta.dt.ua/socium/dzhovanna-barberis-u-viyskovih-konfliktah-nauyvischu-cinu-platyat-diti_.html. **12.** *Порошенко* назвав шокуючу кількість загиблих мирних мешканців на Донбасі [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до : <http://tsn.ua/politika/poroshenko-nazvav-shokuyuchu-kilkist-zagiblih-mirnih-meshkanciv-na-donbasi-503236.html>. **13.** *Кулеба М.М.* За час війни на Донбасі загинули більше 65 дітей, 127 – поранені [Електронний ресурс : [ttp://ipress.ua/news/za_chas_viynu_na_donbasi_zagynuly_bilshe_65_ditey_127_poraneni_kuleba_111710.html](http://ipress.ua/news/za_chas_viynu_na_donbasi_zagynuly_bilshe_65_ditey_127_poraneni_kuleba_111710.html). **14.** *«Життя* дітей у Донецькій області. Статистика та проекти Гуманітарного штабу» — брифінг Римми Філь і Дар'ї Касьянної [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу : <http://www.fdu.org.ua/ua/news/13012>. **15.** *Неповнолітні* на війні, торгівля людьми і сексуальне рабство в Україні – звіт Департаменту США [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – 2015. – Режим доступу : <http://www.radiosvoboda.org/content/article/27155511.html>. **16.** *Вовк В. С.* Цит. праця. **17.** *Кількість* переселенців із Донбасу Криму перевищила 1,5 млн [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу : <http://www.5.ua/suspilstvo/Kilkist-pereselentsiv-iz-Donbasu-i-Krиму-perevyshchyla-15-mln-94800.html>. **18.** *Бобрусь О.* Кількість переселенців з Криму наближається до 21 тисячі [Електронний ресурс] / О. Бобрусь // 20minut.ua. – 2015. – Режим доступу : <http://vn.20minut.ua/Podii/kil-kist-pereselenciv-z-krimu-nablizhayet-sya-do-tisyachi-10457464.html>. **19.** *Матвійчук О.* Реальна кількість вимушених переселенців може бути набагато вищою, ніж офіційно зареєстровано [Електронний ресурс] / О. Матвійчук // UKRLIFE.TV. – 2015. – Режим доступу : <http://www.ukrlife.tv/programs/pogliad/kilkist-vimushenih-pereselentsiv-v-ukrayini-mozhe-buti-nabagato-vishchoiu-nizh-ofitsiini-dani-matviichuk>. **20.** *Вовк В. С.* Цит. праця. **21.** *Постолюк Г.* Проблеми захисту дітей в Україні у фокусі європарламентарів [Електронний ресурс] / Г. Постолюк – Режим доступу : <http://www.hopeandhomes.org.ua/events/560cf937c0dde/> **22.** *Про військово-цивільні* адміністрації : Закон України від 3 лютого 2015 р. № 141-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/141-19> **23.** *Про внесення* змін до постанов Кабінету Міністрів України від 27 січня 1995 р. № 57 і від 21 грудня 2005 р. № 1251 : Постанова Кабінету Міністрів України від 16. 10. 2014 р. № 534 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=247690794> **24.** *Вовк В. С.* Цит. праця. **25.** *Про затвердження* Порядку забезпечення діяльності прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, які перемістилися з тимчасово окупованої території або району проведення АТО : Постанова Кабінету Міністрів України від 04. 06. 2015 №356 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248222425>. **26.** *Котляр А.* Людмила Вольнец: «Детская тема ушла на задний план» [Електронний ресурс] / А. Котляр // ZN,UA. – 2015. – Режим доступу : http://gazeta.zn.ua/socium/lyudmila-volynec-detskaya-tema-ushla-na-zadniy-plan_.html. **27.** *Половина* евакуированных детских домов Донбасса вернулись в зону АТО [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу : <http://korrespondent.net/ukraine/3568046-polovyna-evakuyrovannykh-detskykh>

domov-donbassa-vernylys-v-zonu-ato. **28.** *Про внесення зміни до Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг* : Постанова Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2015 р. №1014 [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP151014.html. **29.** *Про внесення змін до Порядку ведення службами у справах дітей обліку дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах* : наказ міністерства соціальної політики від 09. 12. 2015 р. № 121 [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE26658.html. **30.** *Про внесення змін до Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей* : Наказ міністерства соціальної політики від 12.09.2015 р. №850 // [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP150580.html.

Gubert Julia. Ensuring and protecting orphan's rights in Donetsk AND Lugansk regions in condition of military conflict in 2014-2015 years. (political aspect)

Orphans and homeless children are one of the most pressing social problems in Ukraine, especially in the Donetsk region.

The Donetsk region has the leading number of orphanages. There are 92 large boarding schools for orphans there as well as 48 boarding schools in the Lugansk city of Ukraine. Generally about 1.6 % of children in this region live in orphanages (85% of them are not officially orphans).

The Problem of child abandonment in Donbas (The Donetsk region) was successfully solved through a national policy regarding these children, through the work of religious organizations, charitable foundations, and also due to financing by some Ukrainian business. Due to these facts, the number of orphans in this region has decreased by 29% for the past 8 years.

There was an outbreak of war in 2014. These Military conflicts usually lead to an increase in orphans, children suffering as a result of the lack of food and drinking water, unavailability of medical care and also suffering from psychological injuries.

According to estimates by UNICEF, conflict in the east of Ukraine has affected about 5 million people, out of which about 1.7 million of these people are children. In September 2015 about 6 thousand civilians are known to have been killed in the war in Ukraine. About 1,086 children lost their parents in this war, about 65 children died and about 159 children were injured all being attributed to this war.

As a rule these uncontrolled territories are a base of criminal activity. That is why the US Department of State stated in its annual report about risk of human trafficking.

At the time when the conflict started on the dangerous territory of eastern Ukraine, there appeared to be about 3.9 million people. According to our calculations, nearly 604,500 of them are children. According to information from the Ministry of Social Policy, at the beginning of 2014 in the occupied region of Donbass

there were about 500 thousand children. According to information from nongovernmental organizations, today there are over 7 thousand orphans remaining in that area. Boarding schools in the occupied territory of Ukraine could have around 10 thousand children remaining. Around 85% of them are not officially orphans but were previously also abandoned by their parents.

As to the resettlement of orphans from orphanages, in August of 2014, information on about 500 - 1000 children from Donbas was published. According to this information majority of orphans were evacuated from the war.

According to information from the charitable fund of Ahmetov during the year, this occupied territory had new orphans emerging: 5,256 children only in Donetsk region. According to this source, 2,376 children live in these orphanages.

Overall, in December 2015 in Ukraine, 1781 forced displacement orphans and 557 children who have moved without legal representatives from occupied territories of the war zone were registered.

One of the first steps to protect children from the conflict zone in east by Ukraine Cabinet of Ministers was a law aimed at preventing the illicit leaving of Ukraine by children especially by orphans under the ages of 16, from east area of Ukraine.

On the 22nd of October 2014 a law by the Cabinet of Ministers of Ukraine which provides organizational and social protection of orphans from occupied territories and war zones was adopted.

But in general the government is slowly taking steps in this direction. This is made evident by the fact that in the Law of Ukraine On civil-military administration, there are no regulation mechanisms to fulfil and protect children's rights – there is not one word about children. There is no solid government support for foster families who are forced to leave their homes in these occupied territories or in war zones. Previously they had no place to live. That is why 16 of such families returned to the military zone.

In our opinion, the state often ignores problems of children and orphans from Donbas or solves problems very slowly concerning this. We are sure that it is necessary to urgently finalize the legislation and allocate funding to solve the problems of orphans in the east of Ukraine.

Key words: orphan, child deprived of parental care, boarding school, family type care, armed conflict, internally displaced people, public policy, charitable organization.